

לימוד- מטרה לחיים – פרשת נח

1. "נח איש צדיק תמים היה בדרתיו" - אלו דור המבול ודור הפלגה. יש הבדלים רבים בין שני דורות אלו, אך הבדל יסודי אחד בולט מאוד במקרא. בדור המבול נאמר "ותשחת הארץ לפני הא-להים ותמלא הארץ חמס": הם גזלו זה מזה, חטפו זה את נשיו של זה - הם חשבו רק על ההווה, כל מחשבתם הייתה נתונה למילוי תאוותיהם ויצריהם. לא הייתה להם אחדות מינימלית, לא היה להם כל חזון לעתיד, כל אדם חשב רק על עצמו ועל הנאותיו הרגעיות. [...]

בדור הפלגה המצב היה שונה. "הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים, ונעשה לנו שם, פן נפוץ על פני כל הארץ" - דור הפלגה חי בעידן הקדמה והטכנולוגיה, בעידן שעמד בסימן עליונותו של האדם בעולם. הם התייחסו לדת כאל דבר פרימיטיבי, המתאים לדורות קדמונים ונחשלים, ורצו לנצל את הטכנולוגיה שפיתחו להשתלט על העולם. היה להם חזון לעתיד, הם הסתכלו רק קדימה, דבר לא היה בלתי-אפשרי בעיניהם. מובן שחזון כזה יכול להתממש רק מתוך אחדות ומתוך שיתוף פעולה. אנשים בודדים אינם יכולים לבנות מגדל. כדי שהתכנון יצא לפועל יש צורך בשיתוף פעולה מצד אנשים רבים העוסקים במקצועות שונים. לא עיוות חברתי ומילוי תאוות עכשוויות היו בדור זה, כי אם אחדות מושלמת ונכונות לעבודה קשה, המכוונת להתפתחות ולהגשמת תכניות רחבות אופקים[...].

(הרב אהרן ליכטנשטיין, שיחה לפרשת נח, בית המדרש האלקטרוני של ישיבת הר עציון)

נח חי בשני דורות שונים – דור "המבול" ודור "הפלגה". מה המטרה של כל דור? באיזה דור הייתם מעדיפים לחיות?

2. "שלמות האדם תלויה במה שתהיה לו מטרה כוללת לכל רצונותיו ופעולותיו בחיים. על פי תעודה נכבדת זו בבירורה השכלי, ילכו כל רגשי לבבו ושאיפותיו ויסדר כל מעשיו לתכליתם. לעומת זה כאשר יא ב ד דרך, ותבטל מדעתו המטרה הכוללת, אזו ההרגשות הנפשיות תחת היותן פועלות לטוב תכליתן, עולות הן בתוהו ופועלות רק לפי ההתעוררות החומרית, בלא תעודה תכליתית כי אם נעימות החוש והשעה[...].
כוון עליון זה שכללוהו חכמינו האלקיים באמרם "כל מעשיך יהיו לשם ש"ש."

(הראי"ה קוק, סדור תפילה עם פירוש עולת ראייה, פרשת ציצית, עמ' רנז1).

הקטע הזה של הרב קוק הוא בשפה אבוקה מאד – לכן נסביר במילים שלנו. האדם יכול להגיע לשלמות כשיש לו מטרה כוללת לרצונות ולפעולות שלו. אם אין לו מטרה כוללת, האדם מובא על ידי הצרכים החומריים שלו, מה שאורגן לו שמה או תענוג רגשיים ולא יותר מזה. אבל אם יש מטרה, כיוון לחיים – אז המצבים מכוונים לתכלית. ומה היא התכלית? כל מצביק יהיו לשם ש"ש. לכוון את המצבים והרצונות שלנו לשם הקב"ה, ולא לכבוד והרווח האישיים של עצמנו.

שבת שלום!